

SISTEMUL ACHIZIȚIILOR PUBLICE ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII

Alexandru Furdui

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: În acest articol voi prezenta conceptele de globalizare a sistemului de achiziții publice, precum și o scurtă descriere a sistemului de achiziții publice într-un șir de state cheie ale economiei mondiale. De asemenea vom face referire la standardele duble în sistemul de achiziții publice și scopul acestei abordări.

Cuvinte cheie: achiziții publice, autoritate contractantă, organizația mondială a comerțului, acordul cu privire la achizițiile guvernamentale.

Conceptul de achiziție publică presupune într-o primă fază identificarea nevoilor, formularea unor idei de proiecte care să răspundă acestor nevoi, prioritizarea și selecția proiectelor ce urmează a fi implementate, elaborarea analizei cost-beneficiu/studiului de fezabilitate, estimarea bugetului unui proiect (dintre cele selectate) și a costurilor, riscurilor și timpului asociat fiecărei activități aferente implementării acestuia, numirea grupului de lucru, aprobarea demarării implementării proiectului de către persoanele abilitate. Toate acestea sunt urmate de stabilirea obiectelor contractelor de achiziție publică și a procedurilor ce urmează a fi aplicate pentru atribuirea acestora. Rezultatele acestor contracte sunt, în fapt, expresia activităților derulate în vederea implementării proiectului. Obiectul fiecărui contract de achiziție publică este descris prin intermediul unei documentații standard, ce este întocmită de grupul de lucru înainte de inițierea procedurii de atribuire în urma căreia se va desemna ofertantul câștigător cu care se va semna respectivul contract.

În Practica mondială există diferite abordări în ceea ce privește achizițiile publice, metodele de efectuare a acestora și cadrul reglementar. Uniunea Europeană a adoptat directiva 2004, care prevede reglementarea la nivel unional a achizițiilor publice, însă în același timp statele uniunii Europene funcționează în baza dublelor standarde, o mare parte din acestea au ca bază directivele europene, sau legi și regulamente proprii, la baza cărora este utilizată legislația europeană în domeniu, însă o parte din state, cum ar fi Olanda, Marea Britanie, Suedia, se conduc de directivele europene doar în ceea ce privește finanțele obținute de la consiliul European, în rest cadrul reglementar intern este unul destul de închis, și cu specificul protejării producătorilor interni în unele state pe anumite ramuri de activitate economică, în altele pe o scară largă a activităților economice:

Tablelul 1. Specificul procedurii de achiziții în diferite state ale lumii

Nr.	Denumire state	Proceduri utilizate
1	România, Bulgaria, Italia, Ungaria, Letonia, Litunia, Estonia, Polonia, Slovacia, Cehia, Cipru, Austria, Grecia, Franța, Irlanda, Germania	State care utilizează procedurile de achiziții publice conform directivelor europene sau proceduri la baza cărora stau directivele europene
2	Danemarca	Utilizează pentru entitățile publice orice procedură consideră de cuviință, doar contractele guvernamentale sunt efectuate prin „tender”
3	Luxemburg	Utilizează procedurile negocierilor directe, doar contractele ce urmează să fie finanțate prin bani europeni se efectuează conform directivelor europene privind achizițiile publice
4	Suedia	Utilizează metodologii proprii, cu sau fără publicare, la care sunt acceptați operatorii economici care au primit un statut de acreditare în domeniu
5	Olanda	Utilizează proceduri în care se practica invitarea limitată a participanților, iar autoritățile contractante au liberă alegere asupra procedurii de achiziție pe care urmează să o desfășoare
6	Marea Britanie	Utilizează proceduri simplificate de achiziții publice, se vizează obținerea „valorii” pentru banii cheltuiți.

7	Spania	Utilizează standarde specifice pentru achizițiile interne, doar pentru contractele cu finanțare europeană se utilizează directivele europene
8	SUA	Utilizează proceduri federale pentru contractele guvernamentale, în special cele militare, în rest majoritatea statelor utilizează proceduri simplificate, cu abateri minore sau modificări totale ale specificului achizițiilor publice de la cel federal.
9	Japonia	Utilizează proceduri simplificate la niveluri administrative inferioare, se utilizează obligatoriu proceduri complexe pentru achiziții militare sau la nivel Guvernamental.

În afară directivele europene, la nivel mondial, în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului a fost semnat în 1994, în Uruguay, și a intrat în vigoare în anul 1996, la 1 ianuarie, Acordul cu privire la Achizițiile Guvernamentale. Acest acord a fost adoptat de 40 de state, printre care și statele Uniunii Europene, iar scopul acestuia era de a crea o piață comună a achizițiilor publice în care tuturor părților li se va acorda un tratament nediscriminatoriu și transparent. Acest acord nu vizează toate tipurile de achiziții, ci doar achizițiile a căror valoare este mai mare de 130000 de DST (drepturi speciale de tragere, valuta virtuală a FMI care sumează valoarea a 4 valute internaționale după o anumită pondere și la cotația lor la bursa londoneză, poderea fiind următoare: Dolar SUA 44%, EURO 34%, yenul japonez 11%, lira sterlina 11%) pentru contractele de bunuri și servicii, și 5000000 de DST pentru lucrări. De asemenea în acordul de aderare la acord se mai stipulează și listele entităților naționale a căror proceduri cad sub incidența acestui acord. În cazul apariției de litigii, acestea sunt negociate și coordonate de către secretariatul organizației naționale a comerțului.

Procedura de acceptare ca membru al acestui acord, presupune două etape:

1. Verificarea legislației achizițiilor publice a candidatului după criteriul corespunderii acestuia cu prevederile acordului.
2. Negocierea dintre candidat și boardul responsabil pentru monitorizarea și activitatea acordului din cadrul Organizației Mondiale a Comerțului.

În vederea eficientizării procesului de aderare, Comisia OMC responsabilă pentru aderarea la acest acord, a adoptat o listă de criterii și un chestionar pentru furnizarea de informații de către guvernelor candidate cu privire la aderarea la acord (GPA/35) și a convenit asupra unui interval de timp orientativ pentru negocierile de aderare, precum și modalitățile de raportare cu privire la evoluția îndeplinirii punctelor de aderare. Timpul orientativ al procesului de raportare și îndeplinire a prevederilor este de 18 luni, conform unui grafic specificat în formularul (GPA/W/109/Rev.2).

Moldova în acest moment deține statutul de membru observator cu drept de vot, și este în procesul de aderare la acest acord

Bibliografie:

1. Stiglitz (2000); Rosen (1999), for further explanation of the first two categories of government activities; the redistribution of income, and the production of goods and services.
2. Achizițiile publice: transparență sau opacitate? Raport de monitorizare, Fundația SOROS Moldova, 2009.
3. The plurilateral Agreement on Government Procurement, www.wto.org
4. Система государственных закупок, Ахметова Л.Я., 08.02.2010
5. Raport de activitate al Agenției Achiziții Publice a Moldovei.
6. PUBLIC PROCUREMENT RE-EXAMINED, Khi V. Thai, 2002*